

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalous

Tietojenkäsittely

2017

Sanna Hotakainen

EU:N TIETOSUOJAN MUUTOSTEN VAIKUTUKSET KANSAINVÄLISTEN ICT- YRITYSTEN TOIMINTAAN

– CASE: Teleste Oyj

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous, tietojenkäsittelyn koulutusohjelma | Yrityksen tietoliikenne ja tietoturva

2017 | 27

Matti Kuikka

Sanna Hotakainen

EU:N TIETOSUOJAN MUUTOSTEN VAIKUTUKSET KANSAINVÄLISTEN ICT-YRITYSTEN TOIMINTAAN

- Case: Teleste Oyj

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Yleisen tietosuoja-asetuksen, 2016/679 käyttöönoton vaikutuksia kansainvälisten ICT-yritysten toimintaan. Tutkimuksen kohteena on Teleste Oyj. Työn tavoitteena on toimia oppaana kaikille Telesten kaltaisille ICT-yrityksille tietosuoja-asetukseen liittyvissä asioissa.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa tutustutaan yleisesti tietosuojaan. Sen lisäksi käsitellään vuoden 1995 tietosuojadirektiivin ja uuden tietosuoja-asetuksen tarkoituksia. Teoriaosuuden pohjalta on laadittu haastattelu, jonka tulokset toimivat apuna opinnäytetyön päätelmän teossa.

Teoriaosuuden ja haastattelun avulla syntyi opinnäytetyön tulos, eli se, miten ICT-yritysten tulisi toimia uuden tietosuoja-asetuksen voimaantullessa. Näihin toimenpiteisiin kuuluu muun muassa tietosuoja uudistuksen pohjalta tehtävä strategiasuunnitelma sekä budjetti, sekä dokumentointi tietosuojaperiaatteiden mukaisesti. Uutta on myös mahdollisen tietosuojavastaavan palkkaaminen, joka valvoo henkilötietojen lainmukaista käsittelyä ja avustaa tietosuoja-asetuksen periaatteiden noudattamisessa.

ASIASANAT:

tietosuoja, tietosuoja-asetus, Euroopan unioni, ICT

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Bachelor of Business Administration, Information Technology | Telecommunications and Information Security

2017 | 27

Matti Kuikka

Sanna Hotakainen

THE EFFECTS OF THE EUROPEAN UNION'S DATA PROTECTION REFORM ON INTERNATIONAL ICT-BUSINESSES

- Case: Teleste Oyj

This thesis is an investigation of the effects of the General data protection regulation, 2016/679 and its impact on international ICT businesses' operations. Teleste Oyj is the business under investigation in this thesis. The object of this work is to act as a guide to ICT businesses such as Teleste regarding the new data protection regulation.

The theory section of this thesis focuses on data protection in general. In addition, the meanings behind the 1995 data protection directive and the new data protection regulation are addressed. An interview has been created based on the theory section that forms the conclusion of this thesis.

The conclusion of this thesis was made based on the theory section and the interview, which in other words indicate how ICT businesses should operate when the data protection regulation comes into effect. The procedure includes the creation of a strategy, budget and documentation with accordance to the data protection regulation. A new addition is also hiring a data protection officer, whose job is to supervise the processing of personal data and guide the business when following the new data protection principles.

KEYWORDS:

data protection, data protection regulation, GDPR, European Union, ICT

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 MITÄ ON TIETOSUOJA?	7
2.1 Tietosuojan tärkeys nyky-yhteiskunnassa	7
3 YLEISESTI EU:N DIREKTIIVEISTÄ JA ASETUKSISTA	9
4 TELESTE OYJ	10
5 EU:N LAKI TIETOSUOJASTA ENNEN UUDISTUSTA	11
5.1 Direktiivin sisältö ja tavoite	11
6 UUDISTETTU EU-LAKI TIETOSUOJASTA	14
6.1 Pääasialliset muutokset	14
6.2 Tietosuojamuutoksen riskit	16
7 UUDISTUSTEN VAIKUTUS TELESTEEN	18
8 TELESTELLE SUOSITELLUT TOIMENPITEET	20
9 YHTEENVETO JA POHDINTA	23
LÄHTEET	25

LIITTEET

Liite 1. Haastattelu

KUVAT

Kuva 1. Tietosuojadirektiivin kehitys (Hon 2015.)	13
Kuva 2. Asetuksen sisältö ja tavoite (OpiTietosuoja 2017.)	15

KÄYTETYT LYHENTEET (TAI SANASTO)

GDPR	Yleinen tietosuoja-asetus, 2016/679, joka takaa muun muassa samat säännöt koko EU:n alueelle sekä tiedon yksinkertaisemman siirrettävyyden (European Commission 2015).
DPO	Tietosuojavastaava, jonka vastuulla on muun muassa henkilötietojen lainmukaisen käsittelyn valvominen ja tietosuoja-asetuksen periaatteiden noudattamisessa avustaminen (European Commission 2015).

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on EU:n tietosuojaan muutosten vaikutukset kansainvälisten ICT-yritysten toimintaan ja tapaustutkimuksen kohteena toimii Teleste Oyj. Työn tavoitteena on kartoittaa se, miten ICT-yritysten tulisi varautua tuleviin muutoksiin. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Teleste Oyj. Vastaukset tutkimuskysymyksiin saatiin haastattelusta, joka esitettiin Telesten tuotekehityspäällikölle. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään tietosuojaa yleisesti sekä vertaillaan vanhoja direktiivejä sekä uudistettua tietosuoja-asetusta. Teoriaosuus toimii pohjana haastattelukysymyksille.

Teleste Oyj on suomalainen teknologiakonserni, jonka kehitysalueeseen kuuluvat video- ja laajakaistaratkaisut ja niiden palvelut. Telesten pääkonttori sijaitsee Kaarinassa, jossa tämänkin opinnäytetyön osalta vierailtiin. (Teleste Corporation 2013.)

Opinnäytetyö on ajankohtainen, sillä EU:n tietosuojauudistus astuu voimaan jo vuonna 2018. Projekti on aloitettu kesällä 2016 etsimällä tietoa Euroopan tietosuojadirektiiveistä, minkä jälkeen rajattiin opinnäytetyön aihe. Tämän jälkeen alkoi kyselytutkimuksen suunnittelu ja lopulta toteutus. Opinnäytetyö toimii oppaana muille yrityksille, jotka ovat kiinnostuneita uuden tietosuoja-asetuksen voimaantulon edeltävistä toimenpiteistä.

Kyselytutkimus toteutui teoriaosuuden pohjalta, eli tutkimalla tulevia tietosuojamuutoksia saatiin kuva siitä, mikä mahdollisesti tulee muuttumaan Telesten kaltaisten yritysten toiminnassa. Vaikka kysymykset olivatkin laaja-alaisia, saatiin vastaus muun muassa siitä, onko Teleste valmistautunut tietosuojavastaavan palkkaamiseen, joka tulee olemaan yksi tietosuoja-asetuksen vaatimuksista.

2 MITÄ ON TIETOSUOJA?

Ensimmäisiä tiedon suojeluun liittyviä metodeja historiassa on käytetty jo ennen ajanlaskun alkua, ja näistä tunnetuimpia lienee Ceasarin salakirjoitus. Salakirjoituksen tarkoituksena oli salata arkaluontoista tietoa esimerkiksi kirjeissä, vaikka nykypäivänä kyseinen salaus on helposti murrettavissa. (Savarese & Hart 1999.)

Tietosuoja ei pelkästään käsittele tietojen salausta, vaan se on niin yksityishenkilöiden kuin yritysten oikeus saada asianmukaista käsittelyä arkaluontoisille tiedoille. Puhutaan yksityisyydensuojasta, kun salassapidettävä tieto viittaa henkilöön itseensä tai tämän perheeseen. Itse tietosuoja käsittelee kaikenlaista arkaluontoista tietoa ja sen keruuta sekä käsittelyä. Se voi olla nimi, osoite, syntymäaika tai vaikka ip-osoite. Niin Suomen laissa kuin EU:ssa on määritelmä tietosuojan noudattamisesta ja sen rikkomusten sanktioista. (Suomi.fi 2015.)

Erityisen tärkeää esimerkiksi yrityksille on pitää huolta asiakastiedoistaan. Vaikka arkaluontoiset tiedot voivat levitä väärin käsiin hakkeroinnin ja muun ilkeän seurauksesta, on yleinen syy niiden leviämiseksi kuitenkin inhimillinen virhe. Timo Keränen kirjoittamassa artikkelissa tuodaan esille muun muassa henkilökunnan heikot salasanat, varmuuskopioiden puute sekä huolimattomuus: "Tietosuojavaikuttetun toimistoon tulee keskimäärin kerran viikossa tai parissa ilmoitus, että asiakkaan tietoja on mennyt yrityksessä väärälle henkilölle." (Keränen 2015.)

2.1 Tietosuojan tärkeys nyky-yhteiskunnassa

Tietosuojan luonne on myös muuttunut vuosien varrella. Yritysten on entistä tarkemmin määriteltävä toimeenpiteet sille, miten tietoja suojellaan ja miten yrityksen toiminta ei vahingossakaan rikkoisi asiakkaidensa yksityisyyttä.

Tietosuojan tulisi olla tärkeä osa jokaisen yrityksen toimintaa, sillä tietosuoja itsessään jo suojelee yrityksen arkaluonteisia tietoja. Nykypäivänä suurin osa yritysten tiedoista on sähköisessä muodossa, jopa ilman fyysisiä kopioita, joten näiden tietojen menettäminen voi aiheuttaa yritykselle pahimmillaan rahallisia tappioita tai asiakassuhteiden kariutumisen. On siis erittäin tärkeää yrityksille suunnitella tietosuoja

ja niiden periaatteet osana riskien hallintaa. Pelkkä yritystoiminnan riskeeraaminen ei ole ainoa syy miksi yritysten tulisi toimia tietosuojalakien mukaisesti. Lakien noudattaminen on yritysten velvollisuus, jolla varmistetaan myös asiakkaiden ja yrityksen välinen luottamus. (Hill 2010, 1.)

Jos tietosuojaa ei ole noudatettu tai sitä ei seurata laisinkaan yrityksessä, on tietosuojavaltuutetuilla oikeus tarkastaa yritys ja mahdollisesti haastaa yrityksen jäseniä oikeuteen. Myös rahalliset sanktiot ovat mahdollisia. (ICO 2013.)

3 YLEISESTI EU:N DIREKTIIVEISTÄ JA ASETUKSISTA

Euroopan Unionilla on kahdenlaisia lakiasäättäviä toimia ja ne ovat direktiivit ja asetukset. Näiden kahden välillä on pieniä eroavaisuuksia, joita käsitellään tässä luvussa. (Folsom ym. 1996, 5)

Direktiivi on Euroopan unionin säädös, jonka mukaan jäsenvaltioiden on saavutettava direktiivin säätämä tulos ilman, että erikseen sanellaan keino tähän tulokseen. Näin ollen jäsenmaat saavat itse päättää laeista, joilla he toteuttavat direktiivin tavoitteet. Yleisesti direktiivit jättävät jäsenmaille tietyn määrän liikkumavaraa sääntöjen soveltamiseen. Riippuen niiden aiheesta, direktiivit voidaan hyväksyä erilaisten lainsäädäntömenettelyjen avulla. (Folsom ym. 1996, 5)

Asetus on Euroopan unionin oikeustoimi, joka tulee välittömästi täytäntöönpanoon lakina kaikissa jäsenmaissa samanaikaisesti. Asetukset voidaan erottaa direktiiveistä, jotka ainakin periaatteessa tarvitsee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Aiheesta riippuen, asetuksetkin voidaan hyväksyä erilaisten lainsäädäntömenetelmien avulla. (Folsom ym. 1996, 5)

4 TELESTE OYJ

Teleste on vuonna 1954 perustettu teknologiakonserni, jonka liiketoiminta-alueisiin kuuluvat Broadband Network and Video Solutions, Video Security and Information Solutions, sekä Network Services. Telesten pääasiallisena markkina-alueena toimii Eurooppa, vaikka tuotantoa on Suomen lisäksi Kiinassa. Henkilöstöä Telestellä oli vuonna 2015 noin 1500 ja samana vuonna nettomyynti 248 miljoonaa euroa. Telesten pääkonttori löytyy Littoisista, Kaarinasta, jossa vierailtiin tämän opinnäytetyön tiimoilta. (Teleste Corporation 2013.)

Telestelle tärkeää on työskennellä tuotekehityksessä yhdessä asiakkaan kanssa. Esimerkiksi 1970-luvulla Teleste loi yhdistetyn antennijärjestelmän Pohjanlahden alueelle ja siirtyi näin yhdessä asiakkaansa kanssa lähemmäs kaapelitelevisiojärjestelmää. Teleste vastaa aina asiakkaittensa tarpeisiin korkealaatuisella työllä, joka edistää niin yrityksen että asiakkaan kasvua. (Teleste Corporation 2013.)

Telestestä on tullut ajan mittaan alansa visionääri asiakas- sekä teknologiaymmärryksensä ansiosta. Monet Telesten kehittämistä teknologioista on tullut standardeja toimialallaan. Näistä hyvänä esimerkkinä DVX HE -alusta, joka on kokonainen ratkaisu analogisille radiolähetys infrastruktuureille. (Teleste Corporation 2013.)

Telestelle on tärkeää myös ympäristöläheisyys ja heidän politiikassaan kasvava yritys voi saada perustansa vain kestävästä kehityksestä sekä sosiaalisesta vastuusta. Teleste pyrkii jatkuvasti kehittämään tuotteidensa ympäristöystävällisyyttä sekä vähentämään resurssiensa käyttöä. (Teleste Corporation 2013.)

5 EU:N LAKI TIETOSUOJASTA ENNEN UUDISTUSTA

Tietosuojasta määriteltiin ensimmäisen kerran Euroopassa lokakuussa 1995, ja määrittelyn tavoitteena oli lähentää Euroopan unionin valtioiden välejä. Silloin päätettiin myös siitä, että tietojenkäsittelyjärjestelmien käyttö ei saisi rikkoa kenenkään perusoikeuksia tai -vapauksia. Selvää oli myös se, että tietotekniikan nopea kehitys tarkoitti henkilötietojen vapaata liikkumista ja niiden käsittelyn laajentumista. Henkilötietorikkomuksia pyrittiin ehkäisemään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 95/46/EY. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

5.1 Direktiivin sisältö ja tavoite

Direktiivin ensimmäisessä luvussa käsitellään yleisiä säännöksiä. Ensimmäisessä artiklassa määritellään tavoitteiksi jäsenmaiden velvollisuus taata kaikille heidän perusoikeutensa ja -vapautensa henkilötietojen käsittelyssä. Tämän lisäksi kerrotaan, etteivät jäsenmaat pysty kieltämään henkilötietojen vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

Toinen artikla sisältää direktiivin määritelmät tietyille käsitteille. Esimerkiksi henkilötietojen käsittely tarkoittaa kaikkia niitä toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin. Näitä ovat muun muassa tietojen kerääminen ja tallentaminen, tiedon haku, kysely ja käyttö, sekä suojaaminen, poistaminen ja tuhoaminen. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

Kolmannessa artiklassa määritellään mihin direktiiviä sovelletaan. Direktiiviä käytetään automatisoituun tietojenkäsittelyyn sekä niiden tietojen manuaaliseen käsittelyyn, jotka muodostavat rekisterin osan tai niiden on tarkoitus muodostaa sellainen. Toisaalta direktiiviä ei käytetä henkilötietojen käsittelyssä, joka tapahtuu yksityishenkilön suorittamana henkilökohtaisessa tai kotitalouttaan koskevassa toiminnassa. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

Direktiivissä käsitellään myös kansallisia säännöksiä. Direktiivin mukaan henkilötietojen käsittely tapahtuu rekisterinpitäjän toimipaikassa tapahtuvan toiminnan yhteydessä. Mikäli rekisterinpitäjä on sijoittunut usean jäsenvaltion alueelle, sen on varmistettava

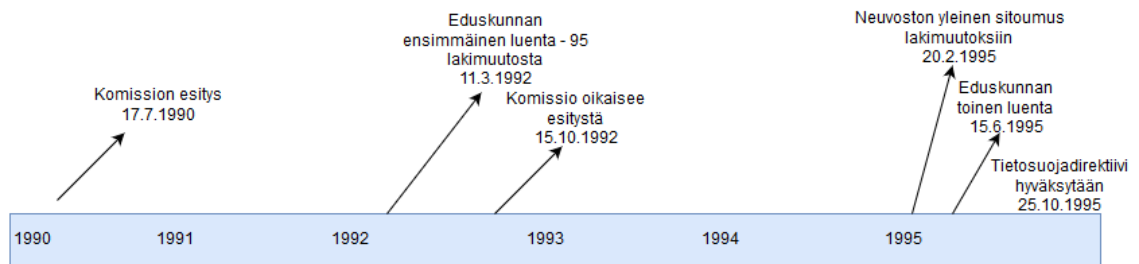
että säännöksiä sovelletaan kussakin toimipaikassa velvoitteiden mukaisesti. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

Kuudennessa artiklassa säädetään siitä, miten jäsenvaltioiden on varmistettava henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuus sekä laillisuus. Henkilötietoja kerätään pelkästään laillista tarkoitusta varten, eikä niitä tule myöhemmin käyttää sopimattomalla tavalla. Jos kyseessä on esimerkiksi historiallinen tai tieteellinen tutkimus, on jäsenvaltion toteutettava tarpeelliset suojatoimet, jotta tietojenkäsittelyä ei pidettäisi yhteensopimattomana. Henkilötietojen tulee sen lisäksi olla tarpeenmukaiset, eivätkä liian laaja-alaiset siihen käyttötarkoitukseen. Jäsenmaiden tulee myös pitää huoli siitä, että kerätyt henkilötiedot ovat päivitettyt ja täsmälliset. Kaikki vanhentunut tieto tulee käsitellä tai poistaa kokonaan. Rekisterinpitäjän on huolehdittava kaikista näistä kohdista. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

Seitsemännessä artiklassa määritellään se, missä tilanteissa henkilötietoja saadaan ainoastaan käsitellä. Ensisijaisen tärkeää on se, että henkilötiedot antanut on yksiselitteisesti suostunut toimeen. Henkilötietojen käsittely on mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa tietojen antaja on osallisena sopimukseen ja sen täytäntöön paneminen vaatii henkilötietoja. Käsittely on laillista silloinkin, kun henkilötietojen antajan etu on kyseessä. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

Kymmenennessä artiklassa veloitetaan rekisterinpitäjää ilmoittamaan rekisteröidylle tietojen antajalle seuraavat tiedot; rekisteröidyn on oikeus tietää rekisterinpitäjän henkilöllisyys, tietojenkäsittelyn tarkoitukset sekä lisätiedot. Lisätietoihin voidaan lukea tietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät, mikäli vastaaminen on pakollista tai vapaaehtoista sekä onko rekisteröidyllä oikeus saada itseään koskevia tietoja ja oikaista niitä. Jos tietoja ei ole kerätty rekisteröidyltä itseltään, jäsenmaiden on säädettävä myös siitä, että rekisterinpitäjä huolehtii rekisteröidylle tiedottamisesta ja siitä, onko tietoja luovutettu eteenpäin. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

Kuvasta 1 näkee, miten tietosuojadirektiivin rakentaminen on laitettu aluilleen. Vuonna 1990 direktiivi sai alkunsa komission esityksellä ja noin viidessä vuodessa se hyväksyttiin. Vuonna 1992 tapahtui eduskunnan ensimmäinen luenta, jossa päätettiin 95:stä lakimuutoksesta. Myöhemmin lokakuussa samana vuonna komissio oikaisi esitystä. Helmikuussa 1995 neuvosto sitoutui lakimuutoksiin ja kesäkuussa suoritettiin toinen luenta. Tietosuojadirektiivi hyväksyttiin 25.10.1995. (Hon 2015.)

Kuva 1. Tietosuojadirektiivin kehitys (Hon 2015)

Direktiivistä löytyy muutamia kohtia, joita jäsenvaltiot voivat soveltaa mikäli rajoitukset ovat täysin välttämättömiä. Näitä erikoispoikkeuksia ovat valtion turvallisuus, puolustus, yleinen turvallisuus, rikosten tai ammattietiikan rikkomusten torjunta, tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu jäsenvaltiolle tai Euroopan unionille sekä rekisteröidyn suojelu tai muiden oikeudet ja vapaudet. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY 1995.)

6 UUDISTETTU EU-LAKI TIETOSUOJASTA

Uudistetun EU:n tietosuojalain 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) tarkoituksena on korvata vuoden 1995 tietosuojalaki. Laki hyväksyttiin 27. huhtikuuta 2016, ja se astuu voimaan 25. toukokuuta 2018. Toisin sanoen näiden kahden vuoden aikana yritysten tulisi omaksua uusiutunut tietosuoja-asetus. Asetuksen tavoitteena on antaa yksityishenkilöille lisää valtaa omien tietojensa käsittelyyn liittyvissä asioissa sekä yksinkertaistaa säännöksiä kansainvälisille yrityksille. (European Commission 2012, 1.)

EU:n tietosuojalaki koostuu kahdesta osasta. Se tulee sisältämään asetuksen, jota tämä opinnäytetyö pääasiassa käsittelee. Yleinen tietosuoja-asetus käsittelee yksityishenkilöiden tietosuojaa ja tiedon vapaata liikkuvuutta. Yleinen tietosuoja-asetus voidaan helposti sekoittaa tietosuojadirektiiviin, joka toteutetaan säännöksen rinnalla. Direktiiviä tullaan käyttämään viranomaisasioissa, kuten rikosten syytteenespanossa, ja sen yksityiskohdat voivat vaihdella maakohtaisesti. (European Commission 2012, 1.)

6.1 Pääasialliset muutokset

Monien eri direktiivien sijaan tämä uudistettu tietosuoja-asetus takaa samat säännöt koko EU:n alueella. Nämä säännöt koskevat myös niitä EU:n ulkopuolisia yrityksiä, jotka toiminnassaan käsittelevät EU:n kansalaisten henkilötietoja. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että turhista hallinnollisista vaatimuksista luovutaan, mikä voi säästää yrityksille 2.3 miljardia euroa vuodessa. (European Commission 2015.)

Tällä hetkellä yritysten on täytynyt ilmoittaa tietosuojatoimistaan tietosuojaviranomaisille, joka on tuottanut ylimääräisiä paperitöitä ja kuluja. Uuden säännöksen myötä tietosuojaa käsittelevien henkilöiden vastuu kasvaa. Tietosuojavastaava (DPO, data protection officer) on uusi nimike, joka tulee käyttöön tietosuojamuutoksen myötä. (European Commission 2015.)

Tämän lisäksi yritysten täytyy tästä lähin olla tekemisissä vain yhden kansallisen tietosuojaviranomaisen kanssa siinä eurooppalaisessa maassa, jossa heillä on päämaja. Tämä yksinkertaistettu toimeenpide koskee myös kansalaisia; rekisteröidyt voivat ottaa yhteyttä heidän maansa tietosuojaviranomaiseen siinäkin tapauksessa,

että heidän tietojansa käsittelevä yritys ei sijaitse EU:ssa. (European Commission 2015.)

Tiedon siirrettävyys on tärkeä osa uutta tietosuojalakimuutosta. Rekisteröidyillä tulee olemaan helpompi käsitellä omia henkilökohtaisia tietojaan ja niiden siirtäminen yhdeltä palveluntarjoajalta toiselle tulee olemaan helpompaa. Tämän lisäksi yksityishenkilöillä tulee olemaan paremmat lähtökohdat omien tietojensa poistamiseen jos niiden säilyttämiselle ei ole mitään järkevää syytä. Näin ollen tietosuojariskien hallinnointi tulee paranemaan tietosuojalakimuutoksen myötä. (European Commission 2015.)

Tietosuojarikkomuksista tulee olemaan tulevaisuudessa suuret kulut ja riskit yrityksille, jotka puolestaan takaavat varmasti sen, että säännöksiä noudatetaan. Kansallisia tietosuojaviranomaispalveluita tullaan tukemaan tulevaisuudessa tiiviimmin, jotta he pystyisivät valvomaan EU:n asetuksia paremmin. Tietosuojaviranomaisilla tulee olemaan oikeus sakottaa yrityksiä tietosuojarikkomuksista, joista voi tulla jopa miljoonien eurojen kulut yritykselle. (European Commission 2015.)

Kuvasta 2 näkee kiteytetysti asetuksen sisällön ja tavoitteen, joita käsiteltiin tässä luvussa.

Kuva 2. Asetuksen sisältö ja tavoite (OpiTietosuoja 2017)

Toisin sanoen vasemmalta oikealle kuviota katsottaessa nähdään miten yhden tavoitteen toteuttaminen vaikuttaa muihin tavoitteisiin. Ensin lähdetään siitä, että EU:n kansalaisille vapautetaan enemmän oikeuksia. Tämä puolestaan lisää rekisterinpitäjien, eli esimerkiksi ICT-yritysten velvotteita. Laajempien viranomaisvaltuuksien kautta päästäänkin siihen, että EU:lle saataisiin yhtenäinen tietosuojakehys. Pää tavoitteena onkin, että digitaalisia sisämarkkinoita saataisiin kehitettyä. (OpiTietosuojaa 2017.)

6.2 Tietosuojamuutoksen riskit

Regina Mücklich on tietosuojan ja laadunvalvonnan asiantuntija, ja hän toimii myös avunantajana yrityksille. Tutkimusyhtiö Tresorit on koonnut hänen vinkkinsä yrityksille siitä, mitä kannattaisi ottaa huomioon ennen uutta tietosuojamuutosta. Näistä vinkeistä tulee ilmi myös mahdolliset haasteet ja riskit, joita uusi tietosuojamuutos sisältää. (Mücklich 2016.)

Ensinnäkin tietosuojavastaavan käyttöönotto on uusi asia monille eurooppalaisille maille. Sellaisen palkkaaminen tulee maksamaan paljon yrityksille, joten se aiheuttaa varmasti kiistanaiheita. Vaikka Mücklich on koonnut vinkkejä yrityksille, tietosuojamuutos tehtiin ensisijaisesti pitäen mielessä sosiaalinen media ja yksityishenkilöt, joten toimihenkilöiden tietojen käsittely on jäänyt sivuseikaksi. (Mücklich 2016.)

Kielimuuri tulee myös olemaan ongelma tietosuojamuutoksen myötä. Euroopan ulkopuoliset yritykset saattavat kääntyä mieluummin englantia äidinkielenään puhuvien maiden puoleen, joka tulee varmasti kuormittamaan näitä maita. Kommunikaatio-ongelmia tulee varmasti euroopan kansalaistenkin puolelta, sillä heillä ei enää ole yhtä ainutta tietosuojaviranomaista, vaan he joutuvat asioimaan sen viranomaisen kanssa, jonka kanssa heidän käyttämä yritys on yhteistyössä. (Mücklich 2016.)

Suurin haaste tulee olemaan uuden tietosuoja-asetuksen toteuttaminen käytännössä. Muutokset tulevat olemaan huimat niille yrityksille, joilla ei ole ollut vastaavanlaista tietosuojan tasoa ennen asetuksen voimaantulua. Tämä koskee eritoten Euroopan ulkopuolisia yrityksiä, jotka käsittelevät EU:n yksityistietoja. Tällä hetkellä on myös pulaa tietosuoja- sekä yksityisyysosaajista, joten näihin aloihin kouluttaminen tulee olemaan välttämätöntä, jotta uusi tietosuojamuutos onnistuu. Tämän lisäksi on

mahdollista, että kaikilla Euroopan tietosuojaviranomaisilla tulee olemaan eri käsitys uudesta asetuksesta, joka voi johtaa eri yksityisyyden tasoihin. Tämä puolestaan johtaa epätasapainoon ja erimielisyyksiin tietosuoja-asetuksesta. On otettava myös huomioon, että tällä hetkellä Euroopan kansainvälinen kauppapolitiikka ei ole samalla viivalla uuden tietosuoja-asetuksen kanssa. (Müchlich 2016.)

7 UUDISTUSTEN VAIKUTUS TELESTEEN

Vierailin Teleste Oyj:ssä marraskuussa 2016 ja haastattelin siellä tuotekehityspäällikkö Toni Rumpusta. Keskustelimme uudesta tietosuoja-asetuksesta ja siitä, miten se mahdollisesti vaikuttaa Telesten yritystoimintaan. Tässä luvussa käydään läpi ne asiat, joita tuli haastattelusta ilmi.

Teleste on ollut yhteistyössä lähes kaikkien eurooppalaisten maiden kanssa, mutta päämarkkinat sijoittuvat Länsi-Eurooppaan. Saksa on selkeästi suurin yhteistyökumppani, tämän jälkeen suurimpia Ranska ja Englanti.

Teleste on muun muassa vastuussa laajakaistaverkoista (Broadband network and video solutions), joiden parissa työskentelee noin 80 henkeä. Sen lisäksi 120 henkeä työskentelee vielä Video security and information-ratkaisujen ja verkkopalvelujen parissa.

Suuri osa Telesten asiakkaista on puhelinoperaattoreita. Laitteiden lävitse kulkeva dataliikenne asettaa tällöin monia eri viranomaisvaatimuksia, joita Telesten tulee noudattaa.

Keskustelimme Rumpusen kanssa myös tietoturvasta, ja hän mainitsi, että jokaisella työntekijällä on kulkulupa, mikä rajoittaa tiedon joutumista väärin käsiin. Salakuunteluista ja tiedon kaappaamisesta on tehty erityisen vaikeaa, kun laitteissa on etähallinta mahdollisuus ja rajapintoihin on tehty tietoturvaparannuksia. Telestellä onkin kaksi tuotekehityshanketta, joiden tavoitteena on siirtää dataa mahdollisimman salattuna. Toisessa päässä olisi salauksenpurkuyksikkö. Tietoturvaan liittyen olennaista Telestelle on myös videovalvonta ja miten pääsyn hallinta hoidetaan.

Keskustelun aiheena oli myös, miten Teleste hoitaa tällä hetkellä vanhojen tietosuojadirektiivien velvoitteet eurooppalaisissa asiakasmaissaan. Telesteltä löytyy henkilöstöhallintajärjestelmä, jossa on tallennettuna muun muassa kaikkien Telesteläisten tiedot, joihin kuuluvat esimerkiksi työsuhteen aloitus päivämäärä, koulutus ja syntymäaika. Kaikilla työntekijöillä on oikeus näiden tietojen näkemiseen pyynnöstä, mutta jokaisella on myös salasana järjestelmään, josta tiedot löytyvät. Tärkeää ovat myös vuosittaiset kehityskeskustelut, joita pidetään kaikille työntekijöille. Asiakkaiden yhteystiedoista on laadittu omat listat materiaali- ja komponenttitoimittajien tietojen lisäksi.

Haastattelussa tuli ilmi, ettei henkilöstöllä ole erinäistä tietosuojakoulutusta, vaan tietosuojasta vastaavat Telesten henkilöstöhallinto sekä asianajajat. Tällä hetkellä Telestellä ei ole tietosuojavastaavaa, vaan tämä työnkuva osuisi myös henkilöstöhallinnolle. Teleste lupaa myös täyttää kaikki vaatimukset, joita uudet EU:n lakimuutokset vaativat.

EU:n lain muuttuessa Telestellä tulee hieman muuttumaan. Rumpunen mainitsee, että Teleste tahtoo ilman muuta toimia lainmukaisesti ja kaikki velvollisuudet täytetään, vaikka se vaatisi järjestelmien ja toimintatapojen muutoksia. Se vaatii varmasti ylimääräistä työtä ja henkilöstön koulutusta, mutta Rumpunen mainitsee tämän olevan pientä saatuihin etuihin nähden.

8 TELESTELLE SUOSITELLUT TOIMENPITEET

Tässä luvussa tehdään päätelmät teoriaosuuden ja haastattelun pohjalta siitä, mitä toimenpiteitä Telesten tulisi tehdä ennen uuden tietosuoja-asetuksen voimaantulusta. Kaikista tärkeintä on aloittaa tietosuoja-asetukseen valmistautuminen ajoissa. Teleste on suuri yritys, joten toimenpiteet ovat varmasti äärimmäisiä. Monien toimenpiteiden suunnittelu voidaan aloittaa jo nyt. (Müchlich 2016.)

Ensinnäkin uuteen tietosuoja-asetukseen valmistautuminen vaatii ylimääräisiä kuluja. Telesten tulisi suunnitella oikeanlainen budjetti, joka kattaa kaikki uudet tietosuojavaatimukset. Näihin kuluihin kuuluu myös tietosuojavastaavan palkkaaminen, jota vaaditaan tulevaisuudessa suurimmalta osalta yrityksistä. Resurssien uudelleen suunnittelu on äärimmäisen tärkeää, koskien niin henkilöstöä kuin budjettia. (Müchlich 2016.)

Mikäli Telesten täytyy nimetä tietosuojavastaava, tämän tehtävänä tulee olemaan henkilötietojen lainmukaisen käsittelyn valvonta ja tietosuoja-asetuksen periaatteiden noudattamisessa avustaminen. Tämän henkilön tehtävänä on myös toimia yhteyspisteenä rekisteröityjen ja valvontaviranomaisen välillä kaikissa henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa. Vastuu henkilötietojen lainmukaisesta käsittelystä kuuluu kuitenkin yhä yritykselle, ei tietosuojavastaavalle. Tietosuoja-asetus sisältää tiedot tietosuojavastaavan tehtävistä ja myös siitä, missä tilanteissa organisaatiolla kuuluu olla sellainen. (Talus ym. 2017.)

Millainen on yrityksen tämänhetkinen henkilötietojen käsittelyn kuva? Telesten tulisi kartoittaa muun muassa henkilötietovarannot, miten tietosuoja ja tietoturva on käsitelty sekä miten henkilötietoihin liittyvä riskienhallinta on suunniteltu. Kartoituksen voi hoitaa esimerkiksi luomalla tietotilinpäätöksen, joka on raportti kaiken tiedon käsittelyä koskevista asioista. (Talus ym. 2017.)

Uusi tietosuoja-asetus tarkoittaa yrityksille esimerkiksi täsmennyksiä tietosuojaperiaatteisiin ja uusia käsitteitä, joten yrityksen tulisi selvittää miten he suoriutuvat muutoksista ja mitä muutokset tarkoittavat henkilötietojen käsittelyn kannalta. Etenkin yrityksen johdon tulisi olla täysin tietoinen uusista muutoksista ja niiden vaikutuksista yrityksen eri toimialoihin. (Talus ym. 2017.)

Uusi tietosuoja-asetus vaatii kattavaa dokumentaatiota ja vastuullisuutta, joten Telesten tulisi ajoissa suunnitella miten he suoriutuvat molemmista vaatimuksista. Tämä vaatii varmasti henkilöstön kouluttamista, josta syntyy myös lisäkuluja. Sen lisäksi on tärkeää arvioida mitkä järjestelmät ja ohjelmistot tulevat vaatimaan muutoksia. (Müchlich 2016.)

Erityistä huomiota vaativat uudet tietosuojaperiaatteet, joita on täsmennetty tietosuoja-asetuksen myötä. Näitä periaatteita ovat muun muassa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus ja kohtuullisuus, tietojen minimointi ja täsmällisyys, tietojen eheys ja luottamuksellisuus sekä yrityksen osoitusvelvollisuus. Yrityksen on siis pystyttävä osoittamaan, että periaatteita noudatetaan. Tässä elintärkeäksi osoittautuu luvussa 6 käsitelty dokumentointi ja vastuullisuus. Tämä on keskeinen muutos, sillä aikaisemmin on riittänyt pelkästään se, että säännöksiä noudatetaan ilman erinäistä osoitusvelvollisuutta. Dokumentaation lisäksi Teleste voi käyttää myös tietosuoja-asetusta käsitteleviä sertifikaatteja osoittaakseen, että asetusta noudatetaan. Yrityksille myönnettävät sertifikaatit auttavat muun muassa tietosuojan laadun osoittamisessa. (Talus ym. 2017.)

Teleste tekee yhteistyötä muiden eurooppalaisten yritysten kanssa, joten organisaation tulisi selvittää minkä jäsenvaltion valvontaviranomaisen kanssa se toimii. Tietosuoja-uudistuksen myötä Telesten kaltaisten yritysten ei tarvitse asioida kuin yhden jäsenvaltion valvontaviranomaisen kanssa. Tämä valvontaviranomainen määräytyy yrityksen tai henkilötietojen käsittelijän päätoimipaikan mukaan. Valvontaviranomainen toimii Telesten ainoana yhteyshenkilönä kaikkiin tietosuojaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa. (Talus ym. 2017.)

Haastattelun perusteella Telestellä on tietoturva asiat hyvällä nojalla, mutta yrityksen tulisi kuitenkin varmistaa ja mahdollisesti suunnitella, että nykyiset tietoturvaperusteet vastaavat uuden asetuksen periaatteita ja niiden hienosäätelyä. Tietoturvaa tulisi soveltaa kaikissa tietojen käsittelyn vaiheissa, niiden keräämisestä tietojen tuhoamiseen saakka. (Talus ym. 2017.)

Telesten tulisi valmistautua myös henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin ja niistä ilmoittamiseen tietosuojaviranomaiselle sekä rekisteröidylle. Tietoturvaloukkaus tarkoittaa tilannetta, jossa henkilötietoja tuhotaan tahattomasti tai tahallisesti, ne häviävät tai niitä on muutettu, tai tietoja on luovutettu luvattomasti. Ilmoitus on tehtävä 72 tunnin sisällä loukkauksen ilmitulosta. Jos tietoturvaloukkaus aiheuttaa rekisteröidyn

henkilön oikeuksille ja vapauksille rikkeitä, on yrityksen ilmoitettava siitä rekisteröidylle. Myös dokumentaatiota vaaditaan tietoturvaloukkausten tapauksessa, jolloin yritys kirjaa kaikki loukkaukseen liittyvät seikat, sen vaikutukset sekä korjaavat toimenpiteet. Tietoturvaloukkauksiin varautuminen on myös osa riskienhallintaa. (Talus ym. 2017.)

9 YHTEENVETO JA POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää avainasiat, joihin ICT-yritysten tulisi varautua uuden tietosuoja-asetuksen voimaantullessa. Tavoitteet saavutettiin tapaustutkimuksella ja haastattelulla, joka esitettiin Telestelle. Ensin perehdyttiin vanhan tietosuojadirektiivin ja uuden tietosuoja-asetuksen perusteisiin, tutkittiin niiden erilaisuuksia ja saatiin vaadittava tieto haastattelun suunnitteluun.

Teleste on hyvin motivoitunut uuden tietosuoja-asetuksen periaatteiden käyttöönotosta ja oikeanlaisella suunnittelulla ja henkilöstön perehdyttämisellä muutosten omaksuminen onnistuu hyvin. Ensinnäkin Telesten olisi hyvä aloittaa uusia tietosuojaperiaatteita noudattava dokumentointi ja ottaa selvää, minkä EU:n jäsenvaltion valvontaviranomaisen kanssa se toimii. Tämän lisäksi on otettava selvää, tarvitseeko organisaatio oman tietosuojavastaavan, joka valvoo henkilötietojen lainmukaista käsittelyä. Mikäli vastaavalle on tarve, on Telesten myös päätettävä palvelun mahdollisesta ulkoistamisesta. Telestelle tärkeää on jo ennestään tietoturva, joten tämä osa-alue ei vaatine suuria muutoksia.

Telestelle suositellut toimenpiteet -osiosta voidaan yleisesti päätellä, miten kansainvälisten ICT-yritysten tulisi toimia Yleisen tietosuoja-asetuksen astuessa voimaan. Kattavan dokumentaation suunnittelu tulisi aloittaa heti, sillä yrityksen tulee osoittaa, että tietosuoja-periaatteita noudatetaan. Kuten Telesten, kansainvälisten ICT-yritysten tulisi varmistaa ajoissa, minkä jäsenvaltion valvontaviranomaisen kanssa se toimii. Tietosuojavastaavan palkkaaminen voi olla ajankohtaista monelle yritykselle, joten siitäkin tulisi ottaa selvää. Yritysten pitää valmistautua myös tietosuojarikkeisiin ja niistä ilmoittamiseen.

Työ on edennyt lähes täydellisesti opinnäytetyön tutkimussuunnitelman mukaisesti. Tästä syystä voi todeta opinnäytetyönsuunnittelun ja tavoitteiden asettelun tärkeiksi seikoiksi. Ainoa miinuspuoli työhön liittyen on hieman hätiköity haastattelu ja siihen liittyvät kysymykset. Vaikka lopputulos on hyvä, haastattelukysymykset olisivat voineet olla vielä rajatumpia ja yksityiskohtaisempia. Sellaisenaan kysymykset olivat turhan laajoja haastateltavalle.

Telestelle suositellut toimenpiteet- luku käsittelee laaja-alaisesti sitä, miten juuri Telesten kaltaisen yrityksen suositellaan toimivan ennen tietosuoja-asetuksen

voimaanastumista. Opinnäytetyön tavoite täyttyi tämän luvun myötä, eli materiaalia löytyy myös muille yrityksille, jotka valmistautuvat tietosuoja-asetukseen.

Tätä opinnäytetyötä on hyvä jatkaa esimerkiksi ensi vuonna, kun tietosuoja-asetus on virallisesti astunut voimaan. Silloin tapaustutkimuksen aiheena voisi esimerkiksi olla, millainen on yritysten kyky omaksua uudet tietosuojaperiaatteet, mitkä ovat olleet niistä aiheutuneet edut ja haasteelliset kohdat. Näistä saisi hyvän aiheen seuraavalle opinnäytetyölle, jossa tuotaisiin vuorostaan esille tietosuoja-asetukseen valmistautumisen sijaan sen nykytilanne. Haastattelemalla yritystä tai yrityksiä saataisiin selville, missä on parantamisen varaa ja missä tietosuoja-asetus on onnistunut.

Tietosuoja-asetuksen riskit-luvussa käsiteltiin niitä seikkoja, jotka voivat hankaloittaa asetuksen kunnollista toteutumista. Esimerkiksi mitä ongelmia syntyy, kun rekisteröity hoitaa asioitaan tietosuojaviranomaisen kanssa, mutta kielitaito ei riitä kommunikointiin? Lisäksi käsiteltiin tilanteita, joissa eri tietosuojaviranomaiset tulkitsevat tietosuoja-asetuksen periaatteita eri näkökulmista ja tämä aiheuttaa ristiriitatilanteita.

LÄHTEET

Teleste Corporation 2013. Teleste Corporation. Viitattu 17.1.2017 <https://www.teleste.com/>

Hart, B. & Savarese, C. 1999. The Caesar Cipher. Viitattu 20.7.2016 <http://www.cs.trincoll.edu/~crypto/historical/caesar.html>

Suomi.fi 2015. Tietosuoja. Viitattu 20.7.2016 https://www.suomi.fi/suomifi/suomi/asioi_verkossa/tietosuoja/index.html

Keränen, T. 2015. Yrityksistä vuotaa tietoja huolimattomuuden takia - "Toimitusjohtajalla asiakkaiden tiedot kännykässään". http://yle.fi/uutiset/yrityksista_vuotaa_tietoja_huolimattomuuden_takia_-_toimitusjohtajalla_asiakkaiden_tiedot_kannykassaan/7808712

Hill, D. 2010. Data Protection: Governance, Risk Management, and Compliance. Florida: CRC Press

ICO 2013. ICO Prosecution Policy Statement. Viitattu 04.8.2016 <https://ico.org.uk/media/about-the-ico/policies-and-procedures/1882/ico-prosecution-policy-statement.pdf>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY. 1995. Viitattu 04.8.2016 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:31995L0046&from=EN>

Hon, K. 2015. Data Protection Directive vs draft Data Protection Regulation - infographics & commentary. Viitattu 20.3.2017 <http://blog.kuan0.com/2015/01/data-protection-directive-vs-draft-data.html>

European Commission 2012. Proposal for a regulation of the European parliament and of the council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation). Brysseli: European Commission.

European Commission 2015. Commission proposes a comprehensive reform of data protection rules to increase users' control of their data and to cut costs for businesses. Viitattu 10.11.2016 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-46_en.htm?locale=en

OpiTietosuoja 2017. Asetuksen sisältö ja tavoite. Viitattu 20.2.2017 <https://opitietosuoja.fi/index.php/fi/56-lainsaadaentoe/lait/eun-tietosuoja-asetus/23-tuleva-eu-n-tietosuoja-asetus>

Müchlich R. 2016. Expert Tips: Get your business ready for GDPR. Viitattu 11.11.2016
<https://tresorit.com/blog/expert-tips-business-gdpr-ready/>

Teleste Corporation 2013. About Teleste. Viitattu 17.1.2017 <https://www.teleste.com/about-teleste>

Talus, A.; Autio, E.; Hänninen, A.; Pihamaa, H. & Kantonen, S. 2017. Miten valmistautua EU:n tietosuoja-asetukseen? Viitattu 29.3.2017
http://www.tietosuoja.fi/material/attachments/tietosuojavaltuutettu/tietosuojavaltuutetuntoimisto/oppaat/1Em8rT7IF/Miten_valmistautua_EUn_tietosuoja-asetukseen.pdf

Haastattelu

---

1. Millaiset ovat Teleste Oyj:n markkinat EU:n sisällä? Minkä maiden kanssa olette tehneet yhteistyötä?
2. Mistä tuotteista olette vastuussa?
3. Mitä tietosuojaan liittyviä asioita teillä tulee mieleen tuotteistanne?
4. Miten Teleste hoitaa tällä hetkellä vanhojen tietosuojadirektiivien velvoitteet eurooppalaisissa asiakasmaissaan? (Esim. mihin tiedot talletetaan, onko varmuuskopioita otettu)
5. Kuinka hyvin henkilöstö tuntee nykyiset tietosuojadirektiivit?
6. Miten Teleste valmistautuu uuden tietosuoja-asetuksen käyttöönottoon?
7. Miten uusi tietosuoja-asetus vaikuttaa Telesten yritystoimintaan asiakasmaissa? (EU:n sisällä)
8. Mikä on suurin haaste/uhka tietosuojaudistuksessa?